

ROYAUME DE BELGIQUE

KONINKRIJK BELGIË

AVIS 34.736/2

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

ADVIES 34.736/2

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 21 janvier 2003, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un avant-projet de loi "modifiant les articles 357 et 362 du Code judiciaire", a donné le 24 janvier 2003 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 21 januari 2003 door de Minister van Justitie verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet "tot wijziging van de artikelen 357 en 362 van het Gerechtelijk Wetboek", heeft op 24 januari 2003 het volgende advies gegeven :

Suivant l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, inséré par la loi du 4 août 1996, la demande d'avis doit spécialement indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

La lettre s'exprime en ces termes :

- "- In de rechtscolleges te Brussel vele vacante plaatsen van magistraat op de personeelsformatie niet ingevuld raken bij gebrek aan tweetalige kandidaten (ca 104 openstaande plaatsen) met als gevolg dat de goede rechtsbedeling problematisch wordt ingevolge het onderbemand blijven van bepaalde diensten.
- Bij wet van 18 juli 2002 werd de taalkennis op 2 niveaus voor de magistraten ingevoerd. Het koninklijk besluit van 19 december 2002 regelt het examen. De eerste examensessie zal in de loop van april 2003 georganiseerd worden.
- Het absoluut noodzakelijk dat zoveel mogelijk magistraten worden aangezet om deel te nemen aan en te slagen in dit taalexamen, zodat er meer tweetalige kandidaten voor Brussel beschikbaar zijn.
- Het is dus noodzakelijk dat er tegen april 2003 een wettelijke regeling op punt staat die de deelname aan en het slagen in het taalexamen respectievelijk stimuleert en beloont (wat dit voorontwerp beoogt).
- Dit voorontwerp is het sluitstuk op een reeks reeds genomen maatregelen die het probleem Brussel definitief oplossen."

*

* *

Le Conseil d'Etat, section de législation, se limite, conformément à l'article 84, alinéa 2, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, à examiner le fondement juridique, la compétence de l'auteur de l'acte ainsi que l'accomplissement des formalités prescrites.

*

* *

.../...

Sur ces trois points, le projet appelle les observations qui suivent.

Fondement légal

1. La loi en projet modifie notamment l'article 357 du Code judiciaire afin de prévoir l'octroi d'une prime linguistique au profit des magistrats qui ont justifié de la connaissance d'une autre langue que celle dans laquelle ils ont subi les examens du doctorat ou de la licence en droit, conformément à l'article 43quinquies de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire.

Toutefois, l'octroi de cette prime n'est pas automatique; il faut, d'une part, que le magistrat titulaire de ce certificat linguistique soit nommé au sein d'une juridiction où un certain nombre de magistrats sont tenus de justifier de la connaissance d'une deuxième langue nationale et, d'autre part, qu'il fasse partie de ce quota.

Si le nombre de magistrats titulaires du certificat linguistique au sein d'une juridiction est supérieur à celui qui est requis par la loi, l'attribution de la prime se fera sur la base de l'ancienneté de service.

Par ailleurs, cette prime n'est due que "pour autant que le magistrat exerce réellement ses fonctions au sein de la juridiction où il est nommé".

Interrogée sur le sens de cette phrase, la fonctionnaire déléguée a indiqué qu'il s'agit d'éviter qu'un magistrat ne perçoive la prime alors qu'il est détaché, par exemple auprès d'une organisation internationale ou d'un cabinet ministériel. Par contre, le magistrat qui est absent, pour cause de maladie par exemple, continuera à percevoir la prime. Quant au magistrat qui remplacera celui-ci et qui sera également titulaire du certificat linguistique, il ne percevra pas la prime même s'il est amené à siéger dans des affaires qui nécessitent la connaissance d'une deuxième langue.

Il est permis de se demander s'il est admissible, au regard des articles 10 et 11 de la Constitution, que des magistrats titulaires du certificat linguistique nommés au sein d'une juridiction où une telle connaissance linguistique est requise, mais ne faisant pas partie du quota, ne puissent pas bénéficier de la prime même s'ils exercent effectivement leurs fonctions dans l'autre langue.

Il appartient à l'auteur du projet de pouvoir justifier objectivement cette différence de traitement par rapport aux articles 10 et 11 de la Constitution.

2. Le commentaire de l'article 2 du projet précise que

"La prime linguistique est allouée aux seuls magistrats lauréats des examens linguistiques et nommés dans une juridiction où la législation en matière d'emploi des langues impose la connaissance d'une autre langue à au moins un magistrat. En conséquence, les juges et substituts de complément ne pourront pas bénéficier d'une prime linguistique. Ils sont en effet nommés pour le ressort d'une cour d'appel et non dans une juridiction."

Il ressort des explications de la fonctionnaire déléguée que certains juges de complément disposant de certificats linguistiques siègent dans des affaires traitées dans une autre langue que celle de leur diplôme de droit ¹.

Au regard des articles 10 et 11 de la Constitution, il convient que l'auteur du projet fasse apparaître les raisons objectives qui peuvent justifier cette différence de traitement entre les magistrats et les magistrats de complément.

⁽¹⁾ Ainsi, en vertu de l'article 43, § 4, alinéa 1er, de la loi du 15 juin 1935, précitée, pour pouvoir être nommé juge de complément dans une justice de paix ou un tribunal de police de l'arrondissement de Bruxelles, il faut justifier de la connaissance de la langue française et de la langue néerlandaise.

Overeenkomstig artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ingevoegd bij de wet van 4 augustus 1996, moeten in de adviesaanvraag in het bijzonder de redenen worden aangegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval luidt die motivering in de brief met de adviesaanvraag aldus :

- "- In de rechtscolleges te Brussel vele vacante plaatsen van magistraat op de personeelsformatie niet ingevuld raken bij gebrek aan tweetalige kandidaten (ca 104 openstaande plaatsen) met als gevolg dat de goede rechtsbedeling problematisch wordt ingevolge het onderbemand blijven van bepaalde diensten.
- Bij wet van 18 juli 2002 werd de taalkennis op 2 niveaus voor de magistraten ingevoerd. Het koninklijk besluit van 19 december 2002 regelt het examen. De eerste examensessie zal in de loop van april 2003 georganiseerd worden.
- Het absoluut noodzakelijk dat zoveel mogelijk magistraten worden aangezet om deel te nemen aan en te slagen in dit taalexamen, zodat er meer tweetalige kandidaten voor Brussel beschikbaar zijn.
- Het is dus noodzakelijk dat er tegen april 2003 een wettelijke regeling op punt staat die de deelname aan en het slagen in het taalexamen respectievelijk stimuleert en beloont (wat dit voorontwerp beoogt).
- Dit voorontwerp is het sluitstuk op een reeks reeds genomen maatregelen die het probleem Brussel definitief oplossen."

*

* *

Overeenkomstig artikel 84, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, bepaalt de Raad van State, afdeling wetgeving, zich tot het onderzoek van de rechtsgrond, van de bevoegdheid van de steller van de handeling, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

* *

.../...

Wat deze drie punten betreft, geeft het ontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Rechtsgrond

1. De ontworpen wet wijzigt inzonderheid artikel 357 van het Gerechtelijk Wetboek om te voorzien in een taalpremie voor magistraten die de kennis bewezen hebben van een andere taal dan die waarin ze de examens van doctor of licentiaat in de rechten hebben afgelegd, overeenkomstig artikel 43quinquies van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

Die premie wordt evenwel niet automatisch toegekend; daartoe moet de magistraat die houder is van het bewijs van taalkennis enerzijds benoemd zijn in een rechtscollege waar een bepaald aantal magistraten het bewijs moet leveren van de kennis van een tweede landstaal, en anderzijds deel uitmaken van dat aantal.

Indien het aantal magistraten dat houder is van het bewijs van taalkennis in een rechtscollege hoger is dan het bij wet vereiste aantal, wordt de premie toegekend op basis van de dienstanciënniteit.

Die premie is bovendien uitsluitend verschuldigd "wanneer de (...) magistraat zijn ambt daadwerkelijk uitoefent in het rechtscollege waar hij benoemd is".

Op de vraag wat die zin betekent, heeft de gemachtigde ambtenaar te kennen gegeven dat het de bedoeling is te voorkomen dat een magistraat de premie krijgt terwijl hij gedetacheerd is, bijvoorbeeld bij een internationale organisatie of een ministerieel kabinet. De magistraat die afwezig is daarentegen, bijvoorbeeld wegens ziekte, blijft de premie krijgen. De magistraat die die magistraat vervangt en ook houder is van het bewijs van taalkennis, krijgt de premie niet, ook al moet hij zitting houden in zaken waarvoor kennis van een tweede taal vereist is.

De vraag rijst of uit het oogpunt van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet kan worden aanvaard dat magistraten die houder zijn van het bewijs van taalkennis en benoemd zijn in een rechtscollege waar zulk een taalkennis vereist is, maar die buiten het bewuste aantal vallen, geen premie krijgen zelfs indien ze hun ambt daadwerkelijk in de andere taal uitoefenen.

.../...

Het staat aan de steller van het ontwerp om objectieve redenen aan te brengen om dat verschil in behandeling te rechtvaardigen ten opzichte van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

2. In de toelichting bij artikel 2 van het ontwerp staat het volgende :

"De taalpremie wordt alleen toegekend aan magistraten die slagen in het taalexamen en die benoemd zijn in een rechtscollege waar de taalwetgeving de kennis van een andere taal aan minstens een magistraat oplegt. Dit betekent dat toegevoegde rechters en substituten geen aanspraak zullen kunnen maken op een taalpremie. Zij zijn immers benoemd voor het rechtsgebied van een hof van beroep, ze zijn niet benoemd in een rechtscollege."

Uit de uitleg van de gemachtigde ambtenaar blijkt dat sommige toegevoegde rechters die in het bezit zijn van bewijzen van taalkennis zitting houden in zaken die behandeld worden in een andere taal dan die van hun diploma rechten ².

De steller van het ontwerp dient uit het oogpunt van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet de objectieve redenen op te geven die dat verschil in behandeling van magistraten en toegevoegde magistraten rechtvaardigen.

⁽²⁾ Zo bijvoorbeeld moet men krachtens artikel 43, § 4, eerste lid, van de genoemde wet van 15 juni 1935, om benoemd te kunnen worden als toegevoegd rechter in een vrederecht of in een politierechtbank van het arrondissement Brussel, het bewijs leveren van de kennis van de Nederlandse en de Franse taal.

La chambre était composée de

De kamer was samengesteld uit

Messieurs
de Heren

Y. KREINS,

président de chambre,
kamervoorzitter,

Mesdames
Mevrouwen

J. JAUMOTTE,
M. BAGUET,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

B. VIGNERON,

greffier,
griffier.

Le rapport a été présenté par Mme P. VANDERNACHT, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée par M. M. JOASSART, référendaire adjoint.

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. P. VANDERNACHT, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld door de H. M. JOASSART, adjunct-referendaris.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. JAUMOTTE.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. JAUMOTTE.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PRÉSIDENT - DE VOORZITTER,

B. VIGNERON

Y. KREINS